

Desembre 2015

Núm.: 1

EDITORIAL

Benvolguts planolencs i planolenques,

En aquest segon butlletí hem fet una entrevista al Pep del Café, que forma part d'una de les millors èpoques que ha viscut Planoles, la que va dels anys 60 fins a inicis dels 90. Aquests 30 anys van ser els del primer gran creixement urbanístic del poble amb la construcció del primers apartaments, de la piscina municipal, de les pistes de tennis i de l'asfaltat de carrers fora del nucli del poble.

En tot el municipi hi havia més de 25 negocis! i això li donava molta vida al poble, sobretot al seu nucli central. Aquests són els que jo vaig conèixer.

A l'entrada de Planoles hi havia el comerç de **cal Txatxo**, de l'Enric i la Conxita i, a la mateixa vorera, la **fonda Pirenaica** del Sebastià i la Neus. Davant per davant, **la Tia Lola**, que li dèiem el Corte Inglés de Planoles, ja que tenia de tot i més; i just al costat, **cal Cosp** amb la Rosa i la Roser al capdavant. Només començar el carrer de la Font, a mà esquerra, la **fusteria del Quimet**, i més amunt, als baixos de casa dels Bover, la **farmaciola**, gestionada per la Maria, i que més endavant

va passar a gestionar una altra Maria, al costat de l'escola. Prèviament la farmaciola havia estat a cal Tià, a la Collada, i se'n cuidava la Teresa.

Qui no recorda **el forn** del Sebastià i la Maria a la corba del carrer de la Plaça? Els seus llonguets i la seva coca eren per llepar-se'n els dits! Enfront, la **botiga del Daniel**, on podies comprar bombetes, material elèctric o arreglar una punxada de la roda de la bicicleta. I la Sra. Conxita de **ca la Civila**, que tenia una mica de tot, i li deien així perquè el seu home, el Benito, havia estat Guàrdia Civil. A la plaça de l'Ajuntament la **fonda Suñer** i l'estanc, **cal Minguet**, on el jovent de l'època sempre hi anàvem a comprar uns celtos que després ens fumaven d'amagat a les roques.

I tornant al carrer de la Plaça, **cal Pelut**, la botiga del Lluís i la Rosalia. Davant, el **bar del Groc**, i uns metres més enllà el **Martinxo**, el ferrer del poble. I abans d'arribar a la plaça de la Baronia, el **café del Pep** on a sota hi havia **telèfons**, una carnisseria gestionada per la Teresa i el Miquel que a més tenien la centraleta de la telefònica.

I el **Nisset**, el carter, que vivia on ara hi ha cal Daldó, la **perruqueria** de la Mercè de cal Renegat anant cap el Ventador. I al carrer Major, **ca la Coixa**, on feien uns menjars preparats boníssims, sense oblidar-nos que podíem trobar llet de vaca a **cal Masuret**, a **cal Tià**, a **cal Calau**, i a molts altres llocs.

Fora del nucli hi havia **la fusteria de l'Adam**, el bar la **Cantina**, a l'estació, i els restaurants la **Carretera** i **ca la Cati**, a Planès. I no podem oblidar **el Casino** i els **albergs**.

Tots aquests negocis, que donaven una vida espectacular al poble i que van ser un dels factors dinamitzadors d'aquells anys, són per a mi records entranyables d'aquell gran teixit comercial de Planoles.

Ara fa un parell de mesos van enderrocar el café del Pep, un lloc de trobada tant del jovent com de la gent gran d'aquells anys. Tots el recordem amb molt de *carinyo* i estimació, i així també recordem aquella gran època planolenca i és per això que n'hem volgut fer un petit homenatge en aquest butlletí.

Res més. Desitjar-vos només que tingueu unes molt bones Festes de Nadal i un pròsper Any Nou!

David Verge

RECORDEM AMB...

Josep Adam i Coch

Alguns de vosaltres potser no sabreu qui és, però si us diem Pep del Cafè no caldrà cap més presentació. Avui el Pep viu a la Residència d'avis de Ribes. Tot i que les cames no li responen, el cap sí, i molt. Té ganes de parlar, d'explicar els seus records a qui vulgui escoltar-lo. Fer-ho és un plaer. Si decidiu fer-li una visita no us en penedireu, us ho agrairà fent-vos passar una molt bona estona.

Pep, vuitanta-sis anys d'història. Per on comencem?

—Pel principi! Jo vaig néixer l'any 1928 a Planoles, a cal Climansó. Quan tenia uns dos anys ens en vàrem anar a cal Calets i hi vàrem estar des del 1930 fins al 1935. Va ser una època de la infància bona, molt bona.

Una època bona?, per què ho dius?

—Fixa't si era bona que es va fundar una germandat. Es deia la germandat de Sant Antoni. Es pagava una pesseta cada mes i així, si hi havia algú del poble amb alguna necessitat, l'ajudàvem. Encara ara es fa la festa per Sant Antoni, que en diuen la festa de la Caritat.

I a l'escola, hi vas anar? Hi havia escola llavors a Planoles?

—I tant que sí. La teníem sota l'Ajuntament, que no era com ara. Allà hi anàvem els nens. Les nenes anaven a les monges, al Convent, que era més o menys on ara hi ha el baixador per anar cap al Casino. Crec recordar que durant la guerra anàvem tots barrejats, les mosses a dalt i els vailets a baix.

I parlant de la guerra, quin record en tens?

—Ui, al trenta-sis es va embolicar tot. Es va formar un comitè revolucionari que va fotre fora les monges del convent i ho va ocupar tot. Si algú tenia un cotxe li requisaven. Al meu pare, que feia poc que tenia una moto, li van fotre la moto... El comitè ho requisava tot. De fet, feien la seva feina. Anaven armats i a dalt la carretera hi tenien uns sacs de ciment i una barra per fer de control dels cotxes que passaven.

Sempre ens hem imaginat la guerra com a molt dura, però la postguerra no devien ser flors i violes.

—Acabada la guerra va ser un *desbarajuste*. Quan l'exèrcit de la República va marxar, va passar per Planoles, i quan eren per aquells camps que hi ha sota de Dòrria, van llençar tot l'armament i tot el que portaven. Allò estava ple de caixes de bombes, de bales... de tot hi havia. Tota la canalla anàvem a guardar vaques per allà dalt. Recordo que agafàvem un grapat de bales, i quan fèiem foc –guardant les vaques sempre fèiem foc–, les hi tiràvem, i au! a córrer. I pam i pum, i pam i pum (riu amb ganes).

Però això devia ser molt perillós.

—Ui!, i espera. A més de bales hi havia moltes bombes. Em penso que eren italianes, i en deien bombes antitanc. Aquestes tenien una anella i una palanca que l'aguantava. Si la volies fer explotar, aguantaves la palanca, treies l'anella, i la llançaves. Passàvem l'anella de les bombes per la corretja, baixàvem carregats fins a Planès, fins allà on hi ha aquell pont sobre el riu. I des de la carretera, trèiem la palanca, i bomba cap al riu... i bum!, l'aigua ens pujava fins aquí dalt (riu). Bum!, i aigua amunt. Bum!, i l'aigua fins aquí dalt. Allò era un disbarat!

I no hi va haver mai cap accident?

—I tant. Se'n va morir un. El Bruno de cal Rovei. Havia d'estirar la cinta de la bomba, però no va acabar d'estirar-la prou bé i li va esclatar allà, a prop. Era una mica més gran que jo, era un germà del Vicenç i del Bernabè. Llavors, per escarmentar-nos, perquè no anéssim més a buscar bombes, a tota la canalla ens van fer anar al cementiri.

I com vivíeu?, o hauríem de dir, com sobrevivíeu?

—Jo llavors tenia onze anys i van venir molt maldades. Ja no hi havia pa, ni oli... re de re de re. La canalla anàvem *sueltos*, un per aquí, un per allà... Nosaltres vivíem a cal Galobardes i teníem cinc o sis horts i alguna feixa que va arrebregar el meu pare. Fèiem de pagesos. A la primavera anàvem a arrebregar els fems que deixaven els animals a la carretera, i amb sacs els portàvem als

horts. Fangàvem i fèiem patates. Tot el que fèiem era per menjar o pel bestiar. Teníem el bestiar a unes quadres que hi havia sota de casa.

I a l'època de la tardor, quan tenia 13 o 14 anys, jo, el Manolo i el Sebastià, anàvem a fer carbó. Quan tallaven una subhasta deixaven unes brancades, i nosaltres les arplegàvem i fèiem carbó. El meu pare n'havia après de jove i ens en va ensenyar. El carbó el veníem al Ferrer. A una vint-i-cinc el quilo, ens el pagava! Però saps, allò no pesa re! I alguna vegada mullàvem una mica el sac per sota i així pesava més... i el Ferrer s'emprenyava...

Ens guanyàvem la vida com podíem. Fèiem de tot. El primer rovelló que sortia, allà a la Sois, el meu pare ja ens el venia a ensenyar. I des del 15-16-17 d'agost fins a la festa major de Planès, que era el segon diumenge de setembre, cada dia, cada dia, cada dia, cada dia, anàvem a buscar rovellons. Els veníem al Minguet. Oh!, a ell, cada nit li venia un camió a buscar-los i se'ls enduia al Born. Molta gent s'hi dedicava.

No ho sé, *érem's... érem's...* (rumia) Quan enganxaves un rovelló, si li miraves la cama, ja veies si tenia cucs o no. El Minguet se'ls mirava i, si tenia cucs, deia –podrit–, i te'l tornava a la cistella, –podrit–, i cap a dintre de la cistella. Et pesava la cistella, i allò t'ho descomptava del pes que havia pres. Algunes vegades, nosaltres, per *carda'l*, agafàvem terra una mica molla, argila forta, o una pedra, i la ficàvem allà la cua, i després agafàvem la punta de cap avall del rovelló i ho tapàvem. I el Minguet, al tocar allò, ho trobava dur i llavors no ens el llançava (riu amb ganes).

De bestieses, escolta, ens les estudiàvem totes.

Explica'ns una mica com era el cafè quan el vas agafar?

—Al cafè no hi teníem ni cafetera. Bé!, teníem una cafetera on posaves el marro, tiraves l'*aiga* i es colava, i baixava el cafè cap avall. I a baix hi havia una aixeta, i emplenaves les copes. Llavors no teníem tasses, eren copes, copes de vidre gruixut. En aquella època el que més es bevia eren gots de vi. Al principi, venia una furgoneta de Ripoll i només portava Oranges, que era suc de taronja, llimonada i Tutti Frutti, i cervesa. Portaven molt poca cosa. La Coca Cola no existia. La *Grasiosa* sí.

Quin horari feies?

—Oh! Sempre obria a les onze, estiu i hivern... i llavors, a la nit, fins les dotze, o la una, o les dues, o les tres. Oh, i si per Nadal haguessis volgut fer el carajillo, l'haguessis pogut fer igualment, perquè tampoc tancava. Vacances no n'havia fet mai. Sempre tenia obert. El dia de Nadal, el primer que venia a fer el carajillo, havent dinat, era el pare del Pepito de cal Maria Rosa.

Però a l'hivern, els dies de cada dia, devia estar bastant buit, no?

—Saps què passava, que llavors a Planoles hi treballava molta gent, molts paletes, i a la una anaven a dinar, el Sebi, el Jaume, el Ramon Teixidor, el Neri... Tota aquella colla miraven de dinar de pressa per tenir temps de venir a fer el cafè o el *carajillo*. Quan ells marxaven, jo dinava, i quan encara no havia acabat, tornem-hi... El primer era el Jeroni, que ja et deia, –dina tranquil, eh, dina tranquil que ja tinc temps jo–, i ell agafava la Vanguardia...

I a l'estiu, s'omplia d'estiuejants.

—Els primers que van venir al bar, van ser... (rumia per exemple, el Camaló, que vivia a dalt de cal Tià, un meu cosí que era de Saragossa, que vivia allà dalt amb el Machín, el Royo. Els dos Palaus, van ser els primers que es van fer una torre allà, els dos eren fills de Planoles i es van fer la torre allà.

Un dels primers estiuejants va ser un de Granollers que es deia Oliveres. Tenia un fill que era fantàstic, el Joan. Anava coix, però era l'hòstia. Corria com els altres, anava en bicicleta, i era coix... i era terrible, terrible. El Joan era dels més terribles que hi havia en aquella colla (riu). Llavors hi havia el Manel Guix, el Ramon Miravittles... uns eren terribles i els altres els seguien (riu). Aquest, el Joan, mira si era *habilitós*, que agafava una pilota d'aquestes de ping-pong, i si tu no el veies, la tirava al terra, la feia rebotar i patapam, et fonia la bombeta enlaire (riu). Era terrible. Aquests van ser dels primers que van començar a venir. Venien i ja no es movien d'allà.

També venia una colla d'estiuejants... L'Ignasi, els seus cosins, el Jorge i el Marc, l'Albert, l'Agustí... eren terribles (riu). Jo estava mirant la tele i venia l'Ignasi i em deia, –no, no, no, tu segueix mirant la tele, no pateixis, no em passaré pas–. I es feia ell els *Cubalibres*, el Gin tònic... ell s'ho preparava tot (riu).

Així, a fer, *Cubalibres*, te'n van ensenyar ells?

—Sí, aquella colla. Tothom sabia què era i m'ho explicaven, –ens has de posar rom i Coca Cola– i jo així ho feia. Els hi posava el rom i tota l'ampolla de Coca Cola dintre del got i se l'emportaven cap a la taula. Però hi va haver una colla que van començar a dir, –no, no, la Coca Cola no me la fiquis tota, només mitja que l'altra ja me la ficaré jo–. I llavors em demanaven un altre rom sol, i en feien dos (riu).

També, els deia moltes bestieses. Quan una mossa d'aquelles em deia, –Pep, un *cubata*–. Jo li portava i, al principi li deia, –i què, la Coca Cola, te la fico tota o no? –. I, *encabat*, ja no deia Coca Cola, li portava i li deia, –què, te la fico tota o no? – (riu). I tots van començar a riure. Au Maria! Els uns amb els altres ja es van començar a dir, –Escolta! Voldràs que te la fiqui tota?– (riu).

Tots recordem, del bar, la mítica taula rodona.

—Ui, aquella taula la van deixar els d'Esquerra Republicana. Hi havia les quatre barres, i quan va venir el 39, el meu pare, per fer-la servir, perquè anava molt bé, la va pintar de blanc, perquè no es veïessin. Aquella taula la volia tothom. Quan pujaven i obrien la porta i ja senties com cridaven, –*Judit, Judit, sube, que no hay nadie, que no hay nadie*–. Tothom la volia. Era rodona, i més gran, i hi cabien més bé. I allà, al racó... Sempre se n'hi ficaven set o vuit.

Recordo que quan demanaves unes olives, tu les comptaves.

—Set, n'hi posava set, i si algú volia una ració doble, quinze. Una de regal. També venia moltes llaunes de *berberetxos*, d'*almejes*. Tot i que jo només hi posava vinagre i pebre, encara recordo que quan feia quatre o cinc anys que ja havia tancat va venir l'Antonio a casa meu i em va dir, –mira Pep, m'hauries de fer un favor, m'hauries de dir quina salsa hi posaves a aquelles *almejes*, perquè no l'he trobat enlloc–. I jo només hi posava vinagre i pebre (riu). Vinagre ben bo, i pebre. I collons, eren les millors *almejes* que havien menjat. Això sí, eren *almejes* gallegues, autèntiques. Oh!, i a qui agradaven molt era al sogre del Xavier, al Gildo, –posem una llauna...–

I quan els vas tancar el bar?

—El febrer del noranta-dos. Jo estava fotut dels pulmons. El metge em va dir, –ja el pots tancar ben tancat i, quan ho hagi fet, no et fiquis mai més en cap local on hi hagi fum–. Jo fumava molt. Fumava tres paquets de Ducados cada dia. Sempre tenia un cigarro encès, ja fos al cendrer o a la boca. Oh!, i a vegades un al cendrer i un a la boca. Saps què passava, que a la nit no tenia son. I llavors em quedava a veure la pel·lícula. I collons, la pel·lícula! Quan m'aixecava de veure-la, allà sota la taula era blanc de cendra. Va ser tancar el bar, i mai més ho he provat. A partir de llavors em vaig dedicar a caminar. Anava a cal Gasparó, anava amb el Jeroni a Nevà... caminava molt.

Què et sembla, hi vols afegir alguna cosa més?

—Doncs mira, jo ara, actualment, *estic ja per les últimes*, a la residència de Ribes... i quan escriguis, aquí hi poses *FIN* (riem).

En volem més? Podeu llegir l'entrevista sencera a:
www.gentperplanoles.cat/entrevistes

ELS SEMÀFORS

Felicitem al Frederic Ferrer, jutge de Pau de Planoles dels darrers 16 anys, per la Medalla d'honor que li va atorgar el Conseller de Justícia, Germà Gordó, en reconeixement a la seva tasca com a jutge de Pau. Enhorabona Fede!

L'escola de Planoles ha contribuït a través d'activitats, juntament amb altres entitats i donants, a la construcció d'una escola al Nepal per 250 alumnes. L'escola porta 4 anys agermanada amb una escola del Nepal a través de l'ONG Namlo Europa. www.namloeuropa.org

Aquest mes d'octubre es va realitzar la tercera verema a la finca de Can Cruells de Planoles amb la collita de 750 kgs de raïm blanc de les denominacions Heiden i Gewürztraminer. Aquestes vinyes situades a 1.200 mts són les més altes del Ripollès i donen un blanc excel·lent, el *Vi d'Estels*.

És una molt bona notícia pel poble la recuperació del servei de Taxi que realitza des de fa unes setmanes el Jesús de la Cantina. Era un servei molt necessari pel municipi. Moltes gràcies Jesús!

Aquest any l'AEP ha hagut d'anul·lar el Tastet de Bolets. Cinc dies abans l'Ajuntament de Planoles els va notificar que s'havien de complir uns requisits alimentaris per realitzar-lo. No trobem gens adient avisar amb tant poca antelació. I ara, què passarà amb altres festes com les Truites, la mongetada del dia de la Dona, entre altres?

La 4ª edició de la Batega al Bac es realitzarà a Campelles en lloc de Planoles. És una molt mala notícia que la considerada millor cursa del Campionat del Ripollès canviï d'ubicació degut a una mala gestió de l'actual Equip de Govern amb els organitzadors de la cursa. Esperem que en un futur pròxim aquesta cursa torni al poble que la va veure néixer.

Considerem que els membres del Govern de l'Ajuntament haurien de contestar les inquietuds i preguntes plantejades al canal de comunicació Viu Planoles. No és normal que degut a les crítiques rebudes, alguns membres de l'Equip de Govern s'hagin donat de baixa d'aquest canal. La crítica s'ha d'afrontar amb diàleg i no amb silenci. Recordem que un dels punts electorals de CiU va ser "Treballarem per potenciar la marca *Viu Planoles*".

El grup Municipal de CiU va prometre en el seu programa electoral "Servei menjador gratuït per a tots els alumnes de l'escola, durant tota la legislatura. Finançat per sponsors externs a l'ajuntament". De moment, l'únic que sabem d'aquesta promesa és que les famílies han de pagar el menjador i en finalitzar el curs se'ls abonarà l'import.

Esperem que es compleixi la promesa electoral i que no sigui finalment l'Ajuntament qui acabi pagant aquest servei.

Contacteu amb Gent per Planoles, som gent com tu:

www.gentperplanoles.cat

David dverge@planoles.cat | Sílvia spuig@planoles.cat | Pere pbover@planoles.cat